

Warszawa, 7 stycznia 1939 r.

URZĄD PATENTOWY

B 42 d 19/00

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 27542.

Kl. 70 d, 11/30.

Alois Eberhardt
(Frankfurt n. M., Niemcy).

**Przyrząd do zapisywania i wyszukiwania notatek na taśmie przesuwanej
z jednego bębna obrotowego na drugi.**

Zgłoszono 19 marca 1937 r.

Udzielono 12 listopada 1938 r.

Pierwszeństwo: 19 marca 1936 r. (Niemcy).

Wynalazek niniejszy dotyczy przyrządu, w którym przesuwana taśma może być nawijana i odwijana zarówno w jednym, jak i drugim kierunku z jednego bębna na drugi w celu zapisywania notatek na odcińku taśmy, przesuwanych między bębnami, albo w celu wyszukania w danym miejscu poprzednio zapisanych notatek.

Takie przyrządy muszą zadośćuczynić pewnym warunkom, umożliwiającym beznaganne ich działanie, zwłaszcza w celu zapewnienia szybkiej pracy przy stosunkowo znacznej szybkości przesuwu taśmy, np. wynoszącej dziesięć i więcej metrów na sekundę, i przy znacznej długości tej

taśmy, która może wynosić kilkaset metrów.

Pierwszy ważniejszy warunek polega na tym, że przy napędzie bębna np. ręcznie za pomocą korby, na który taśma zostaje nawijana, a jednocześnie odwijana z drugiego bębna, drugi uruchomiany bęben nie powinien się nigdy obracać z taką szybkością, żeby z niego odwijało się więcej taśmy niż na drugi bęben może być nawinięte. Ten przypadek może jednak nastąpić przy każdym zmniejszeniu się szybkości, zwłaszcza przy każdym nagłym zmniejszeniu się szybkości bębna napędowego, ponieważ przy nagle zmniejszonej szybko-

ści obrotu tego bębna napędzany bęben obraca się w dalszym ciągu z większą szybkością przez pewien okres czasu pod działaniem bezwładności ruchu.

Ponieważ działanie takich przyrządów wymaga nie tylko ciągłej zmiany szybkości przesuwu taśmy, lecz nawet ciągłej zmiany kierunku obrotu bębnow, powstała konieczność stosowania odpowiednich hamulców przy nagłych zmianach szybkości obrotu oraz przy nagłych zmianach kierunku obrotu bębna napędowego, aby drugi bęben nigdy nie był obracany prędzej od pierwszego, lecz żeby jego szybkość obwodowa była dostosowana natychmiast do zmienionej szybkości obrotu bębna napędowego.

Następnie w razie potrzeby odwrócenia kierunku przesuwu taśmy musi istnieć możliwość natychmiastowej zmiany kierunku obrotu jednego lub drugiego bębna.

Pożądane jest również, aby można było obracać wał napędowy wskutek udzielonej mu energii swobodnie przez pewien okres czasu, np. przy uruchamianiu ręcznym tak, iż przez kilka szybkich obrotów korby nadaje mu się szybki ruch obrotowy, a potem dzięki energii własnej wał już bez napędu korby musi obracać się dalej. To wymaga jednak uprzednio bezzwłocznego samoczynnego rozłączenia sprzęgnięcia między bębniem a korbą do napędu ręcznego, za pomocą której jest przenoszona siła napędowa na bezpośrednio uruchomiany bęben. Na rysunku uwidoczniło dwa przykłady wykonania urządzenia według wynalazku niniejszego.

Fig. 1 przedstawia przyrząd według niniejszego wynalazku w widoku z góry bez taśmy, posiadający urządzenie do zapobiegania wyprzedzaniu napędzanego bębna zarówno przy nagłym zmniejszeniu szybkości obrotowej wału napędowego, jak również i przy dowolnej zmianie kierunku napędu z jednego bębna na drugi; fig. 2 i 3 przedstawiają ten przyrząd w widoku z

boku, częściowo bez ścianek bocznych osłony; fig. 4 i 5 — tenże przyrząd w częściowym przekroju podłużnym wzdłuż linii *A — B* na fig. 1; fig. 6 przedstawia przyrząd w przekroju poprzecznym wzdłuż linii *C — D* na fig. 1; fig. 7 — kołko cierne w widoku z boku; fig. 8 — przyrząd według wynalazku z urządzeniem do wyszukiwania notatek w widoku z góry; fig. 9 — odcinek łańcuszka nastawnego w widoku z góry; fig. 10 — odmianę przyrządu według wynalazku w częściowym widoku z góry, a fig. 11 — w widoku z boku i częściowo w przekroju tę samą odmianę przyrządu, wreszcie fig. 12 — wzór taśmy z rubrykami, stosowanej do notatek.

Na rysunku cyfry 1 i 2 oznaczają boczne ścianki osłony, a liczby 81 i 82 czołowe ścianki (fig. 1 i 2), osadzone w żłobkach ścianek bocznych osłony, zamkniętej od dołu dnem 16 (fig. 4, 5 i 6). W łożyskach 3, 4 jest osadzony wałek napędowy 6 z korbą 5. Cyfry 7 i 8 oznaczają dwa bębny do taśmy 9, posiadające tarcze 10, 11 i 12, 13 i osadzone za pomocą wałków 14, 15 obrotowo w ściankach bocznych przyrządu. Taśma 9 przesuwa się z bębna na bęben na wałkach 48 i 49 (fig. 2 i 3), osadzonych ruchomo na czopach 89 i 90, umieszczonych w bocznych ściankach osłony nad bębnami.

Na wałkach 48, 49 (fig. 1) w pobliżu ich końców są osadzone pierścienie prowadnicze 77 do prowadzenia taśmy w kierunku bocznym. Pierścienie te umieszcza się na wałkach względem bębnow tak, iż taśma jest przez nie przytrzymywana z dwóch stron w małej odległości wynoszącej mniej więcej 2 mm od tarcz 10 — 13 bębnow 7, 8 a to w celu zapobiegania uszkodzeniu taśmy.

Na wałkach 14, 15 są osadzone na stałe przed tarczami 11 — 13 bębnow 7, 8 tarcze 18, 19 z klinowymi żłobkami obwodowymi, w które mogą zachodzić odpowiednio wykonane obwodowe brzegi tarcz ciernych 20, 21, osadzonych obrotowo na

czopach, których końce 22, 23 są przesuwane w wycięciach 17 każdego ramienia dźwigni dwuramiennnej 24. Ta dźwignia 24 jest osadzona obrotowo na wałku 6, na którym znajduje się między dźwignią dwuramiennną 24 i bębnami 7, 8 tarcza 27, umocowana za pomocą piasty 25 i śruby 26 i posiadająca na obwodzie klinowy żłobek, w który zachodzą tarcze cierne 20, 21. W celu zabezpieczenia stałego styku tarcze cierne 20, 21 są dociskane do tarczy 27 przez nacisk sprężyn 83, wywierany na końce 22, 23 czopów łożyskowych tych tarcz, wodzone w wycięciach 17, wykonanych w ramionach dźwigni dwuramiennnej 24.

Wzajemne położenie tych części składowych winno być tak ustalone, aby przy poziomym położeniu dźwigni dwuramiennnej 24 tarcze cierne 20, 21 nie stykały się ze żłobkowymi tarczami 18, 19 bębnów 7, 8, dopiero przy obrocie korby 5 (fig. 2) w kierunku obrotu wskazówek zegara tarcza cierna 21 winna wchodzić w tarczę 19 i obracać w tym samym kierunku bęben 8, przy obrocie zaś korby w kierunku przeciwnym (fig. 3) tarcza 20 powinna wchodzić w tarczę 18 bębna 7 i obracać go w kierunku zgodnym z obrotem korby, czyli przeciwnym do kierunku obrotu wskazówek zegara, wskutek czego przy odwróceniu kierunku przesuwu taśmy bęben napędzany staje się bębniem napędowym.

Aczkolwiek dźwignia dwuramienna 24 jest osadzona na wałku 6 tylko obrotowo, jednak zostaje ona przechylana wraz z osadzonymi w jej ramionach tarczami ciernymi 20, 21 przy każdym obrocie wałka 6 i osadzonej na nim tarczy 27 wskutek podatnego przylegania tarcz 20, 21 do tarczy 27.

W celu zapobieżenia wyprzedzaniu napędzanego bębna, przy nagłym zmniejszeniu się szybkości obwodowej bębna napędowego, z drugiej strony na wałku 6 jest osadzona przecięta podłużnie tulejka cierna 28 (fig. 4 i 5), wykonana z fibry lub

innego podobnego materiału. Tulejka ta jest umocowana na wałku 6 za pomocą również podłużnie przeciętego pierścienia zaciskowego 31, który na końcu jest zaopatrzony w ucha 29 oraz śrubę nastawczą 30. Tulejka 28 jest dociskana do wałka 6 tak, że przy obrocie wałka 6 zostaje przez niego najpierw obrócona, przy czym zależnie od kierunku obrotu jeden ze skierowanych w dół występów 32, 33 pierścienia zaciskowego 31 uderza o trzpień 35 dźwigni wahliwej 34, wskutek czego trzpień 35 zostaje przesunięty, co powoduje wychylenie dźwigni 34, umieszczonej obrotowo na czopie 36, osadzonym w bocznej ścianie 1 osłony, aż do zetknięcia się jednego z klocków hamulcowych z obwodem tarczy jednego z bębnów. Klocki hamulcowe, przy mocowane na górnym końcu dźwigni wahliwej 34 stanowią ramiona 37, 38, współśrodkowe do obwodu tarcz 10, 12 bębnów 7, 8, przy czym są łukowo wygięte i zaopatrzone na wewnętrznej stronie w nakładki 40, 41, wykonane z odpowiedniego materiału cierne, np. z fibry. Takie urządzenie zapobiega obrotowi pierścienia zaciskowego 31 i współobrotowo przeciętej tulejki ciernej 28 przy obrocie wałka 6, który przy dalszym obracaniu korby 5 sam obraca się w dalszym ciągu w przeciętej tulejce 28. Przez odpowiednie zakleszczenie za pomocą śruby nastawnej 30 dociska się tę tulejkę do wałka 6 tak, aby powstające wskutek tego tarcie wystarczyło do obrócenia tulejki 28 o taki kąt, jaki jest konieczny do uruchomienia występów 32, 33 i spowodowania przez nie wychylenia dźwigni wahliwej 34 aż do zetknięcia się jednego z klocków hamulcowych 37, 38 z odnośnym bębniem, przy czym to tarcie nie wystarcza do hamowania dalszego obrotu wałka 6 w tulejce 28.

Ponieważ obrót wałka 6 w pewnym określonym kierunku powoduje obrót bębnów 7, 8 w tym samym kierunku, a wychylenie dźwigni 34 w kierunku przeciwnym

obrotowi wałka, to następujące przy obrocie wałka 6 w kierunku obrotu wskazówek zegara (patrząc od strony korby) uderzenie występu 33 o trzpień 35 powoduje wychylenie dźwigni wahliwej 34 w kierunku przeciwnym do obrotu wskazówek zegara i przyciskanie klocka hamulcowego 37, 40 do tarczy 10 bębna 7. Ponieważ przez ten sam obrót wałka 6 zostaje jednocześnie obracany bęben 8 za pomocą tarczy czarnej 21 w tym samym kierunku co wałek, to obrót bębna 7 następuje pod działaniem ciągnięcia taśmy 9, wykonanej np. z papieru, znajdującej się między nim i bębniem 8 przy nawijaniu tej taśmy na bezpośrednio uruchomiany bęben 8, przy czym bęben 7 jest hamowany stale za pomocą przyciskającego do niego klocka hamulcowego 37, 40 (fig. 4). Takie urządzenie zapobiega wyprzedzeniu tego bębna nawet przy bardzo nagłym zmniejszeniu szybkości obrotu bębna 8, wobec czego w każdym okresie czasu odwija się z bębna 7 dokładnie tylko taki odcinek taśmy papierowej, jaki może być w tym samym okresie czasu nawinięty na bęben 8.

Przez obrót korby 5 i wałka 6 w kierunku przeciwnym dźwignia dwuramienna 24 zostaje przechylona w drugie położenie i przez połączenie tarczy czarnej 20 z tarczą czarną 18 poprzednio napędzany bęben 7 staje się bębniem napędowym, a bęben 8 — napędzanym, przy czym jednocześnie przez uderzenie występu 32 o trzpień 35 zostaje obrócona dźwignia wahliwa 34 w drugie położenie, wskutek czego klocek hamulcowy 37, 40 odsuwa się od bębna 7, z kolei do bębna 8 jest przyciskany klocek hamulcowy 38, 41, który zapobiega wyprzedzaniu przez bęben napędzany bębna napędowego 7 przy zmniejszeniu się jego obrotów.

W pobliżu górnego końca dźwigni wahliwa 34 jest zaopatrzona w łukowo wygiętą szczelinę 39, współśrodkową do osi ob-

rotu, przez którą jest przesunięty wałek 6 z otaczającą go przeciętą podłużną cierną tulejką 28 i cylindryczną nasadą przeciętego również podłużnie pierścienia zaciskowego 31, tak iż dźwignia 34 przy wahaniami przesuwana się brzegiem tej łukowej szczeliny po cylindrycznej nasadzie pierścienia zaciskowego 31.

W celu regulowania siły docisku klocków hamulcowych 37, 40 i 38, 41 do tarcz czołowych 10 i 12 bębnow 7 i 8, w pobliżu dolnego końca dźwigni wahliwa 34 jest zaopatrzona na stronie zewnętrznej w czop 42, wystający przez szczelinę 43, współśrodkową względem osi obrotu czopa 36 w ścianie 1 osłony, tak iż przy wahaniami dźwigni 34 czop 42 może przesuwać się swobodnie w tej szczelinie. Za pomocą śrub nastawczych 44, 45 (fig. 1 i 6), osadzonych w podstawkach kątowych 46, 47, umieszczonych z zewnątrz osłony, można regulować wielkość przechylenia dźwigni 34, a tym samym docisk klocków hamulcowych do tarcz bębnow.

Na dolnym końcu dźwigni wahliwa 34 jest zaopatrzona w obrotowe koło 50, przesuwające się po płaskiej sprężynie 51, przymocowanej do dna 16 osłony. Przy każdym ruchu względnie przestawieniu dźwigni 34 koło przesuwane się po wygiętym końcu sprężyny 51 i po wierzchołku 52 tego wygięcia, znajdującym się pod osią obrotu czopa 36 dźwigni 34. Wygięta sprężyna usiłuje więc zawsze przechylić dźwignię 34 za pomocą koła 50 w jedno lub drugie położenie końcowe.

Wprawiając bębny w szybki ruch obrotowy, np. przez napędzanie bębna 8 za pomocą wałka 6 przez szybkie obracanie korby 5 w kierunku obrotu wskazówek zegara, przy czym klocek hamulcowy 37, 40 jest dociskany do bębna 7, można osiągnąć, że bęben 8 wskutek własnej energii obraca się w dalszym ciągu przez pewien okres czasu, gdy korba zostanie nagle zatrzyma-

na, przy czym może być jeszcze nieco cofnięta korba, tak iż tarcza cierna 21 zostanie odsunięta od tarczy 19, znajdującej się na tym bębnie, a obydwie bębny obracają się w dalszym ciągu swobodnie, wskutek czego kilka metrów taśmy, np. dwadzieścia do trzydziestu metrów taśmy przesuwa się przed okienkiem. W takim urządzeniu unika się, zwłaszcza przy napędzie ręcznym, uciążliwego ciągłego obracania korby. O ile swobodny bieg taśmy ma być zahamowany, należy tylko pokręcić korbę w odwrotnym kierunku, po czym wskutek odwrócenia kierunku napędu bębnow zostają one zatrzymane, przy czym jeden klocek hamulcowy zostanie odsunięty od poprzednio hamowanego bębna a drugi klocek dociśnięty do drugiego bębna.

Klocki hamulcowe 37, 38, zaopatrzone w nakładki cierne 40, 41, są wykonane z materiału elastycznego, a to w celu osiągnięcia podatnego przylegania tych nakładek do czołowych tarcz 10, 12 bębnow 7, 8.

Według niniejszego wynalazku odpowiedni napęd bębnow do prowadzenia pomocniczej taśmy jest przedstawiony na fig. 1 (bez uwidocznienia taśmy pomocniczej), a na fig. 2, 3 i 8 (z uwidocznioną taśmą pomocniczą) w prawej części przyrządu, zaś na fig. 9 jest przedstawiony odcinek łańcuszka nastawnego w większej podziałce. Bębny 84, 85 znajdują się na wałkach 86, 87, osadzonych na stałe w bocznych ściankach 1, 2 przyrządu, przy czym na bębnach jest nawinięta taśma pomocnicza 88 w niejednakowych odcinkach. W tym przypadku odwijanie i nawijanie taśmy musi się odbywać również na przemian w dwóch kierunkach. Do tego celu może być zastosowany ewentualnie napęd podobny do napędu użytego do prowadzenia taśmy głównej 9. Wskutek znacznie powolniejszego ruchu taśmy pomocniczej bębny 84, 85 do prowadzenia taśmy pomocniczej uruchomiane są za pomocą na-

stawnego łańcuszka bez końca 91 (fig. 8, 9), umieszczonego na krążku 92, osadzonym obrotowo na wałku 89, wystającym poza ściankę bocznej osłony 1, oraz na kółku zębatym 93, osadzonym na wałku 87, wobec czego przy przesuwie łańcuszka w jednym lub drugim kierunku obraca się także bęben 85 w odpowiednim kierunku. Zamiast kółka zębatego można zastosować krążek z występami na obwodzie.

W celu zapewnienia jednakowej szybkości obwodowej bębnom 84 i 85 przy jednoczesnym ich ruchu oraz przy każdym kierunku obrotu, a to w celu zapewnienia nawijania taśmy, odwijającej się z jednego bębna na drugi, bębny 84 i 85 na końcach, zwróconych w kierunku ścianki 2, są połączone linką 94 (fig. 1), wykonaną np. z drutu, która jest prowadzona w żłobkach 95, 96, wykonanych na stożkowych końcach bębnow, przy czym powierzchnie stożków są jednakowe, lecz zwrócone w kierunkach przeciwnych względem siebie, wobec czego przy jednakowych średnicach podstaw stożków i jednakowej szybkości linki szybkości obrotowe bębnow są tylko wtedy jednakowe, gdy linka na obydwóch bębnach znajduje się dokładnie na połowie wysokości wspomnianych stożków, w których to miejscach średnica ich jest jednakowa dla obydwóch bębnow. Przy dalszym przesuwie linki ku jednemu lub drugiemu końcowi stożków szybkość obwodowa jednego bębna zawsze się zwiększa, a drugiego zawsze się zmniejsza.

W celu zapewnienia dobrego bocznego prowadzenia nastawnego łańcuszka 91 zastosowano listewki 53 o przekroju poprzecznym w kształcie litery U (fig. 6, 8 i 9). Na fig. 9 przedstawiony jest w większej podziałce odcinek łańcuszka z uchwytem 54 i wskazówką 62 w widoku z góry, przy czym uchwyt 54 opiera się na łańcuszku za pomocą zawiasy 55. Użycie łańcuszka ma tę zaletę, że umożliwia jedno-

częśnie nastawianie żadanego paska do wyszukiwania na taśmie pomocniczej w okienku pomocniczym za pomocą odpowiedniej tabelki. Taka tabelka 60, przedstawiona na fig. 8, jest osadzona wymiennie między listwami 58, 59 na wewnętrznej stronie pokrywy 57 na zawiasie 56 o długości równej długości pokrywy.

Na tabelce 60 obok każdego odcinka 61a, 61b.... 61x paska barwnego znajduje się odcinek niezabarwiony o takiej samej wysokości podłużnej, mierzonej w kierunku podłużnym tabelki, do zapisków odnoszących się tylko do przynależnego odcinka częściowego paska barwnego. W następnej rubryce podłużnej tabelki wszystkie wspomniane odcinki częściowe każdej grupy barwnej są połączone w odcinek zbiorczy, a w trzeciej rubryce podłużnej tabelki są połączone z kolei dwa takie odcinki w jeden odcinek wspólny. Oczywiście przy takim podziale tabelki liczba zastosowanych grup barwnych i odcinków częściowych w obrębie jednej grupy barwnej może być zgodnie z odpowiednim podziałem taśmy pomocniczej inna, niż przedstawiono w przykładzie wykonania na rysunku.

Na łańcuszku 91 znajduje się w bok przechylana wskazówka 62, która w położeniu wychylonym wskazuje dany pasek barwny na bocznej krawędzi tabelki 60, przy czym średnice kółka zębatego 93, które służy do napędu bębnow taśmy pomocniczej, należy określić tak, aby wskazówka przesunęła się z jednego końca tabelki 60 na drugi, gdy taśma pomocnicza na całej swej długości, czyli od pierwszego do ostatniego zapisanego na niej odcinka, przesunęła się przed oczami, wskutek czego cały szereg znajdujących się na taśmie pomocniczej odcinków do wyszukiwania przesunęła się w tej samej kolejności w okienku pomocniczym, przy czym te odcinki posiadają mniejszą wysokość (mie-

rzając w kierunku przesuwu taśmy) i są wykonane na brzegu tabelki, przy czym wówczas, gdy wskazówka jest nastawiona na określony odcinek, np. na odcinek 61d (fig. 8) barwnego paska tabelki, w okienku pomocniczym nastawia się odpowiadający odcinek taśmy pomocniczej.

Przez przesuw łańcuszka 91 aż do nastawienia wskazówki 62 na pewien określony pasek tabelki można wprowadzić w okienko pomocnicze odpowiedni odcinek paska do wyszukiwania na taśmie pomocniczej.

Wewnętrzna powierzchnia pokrywy z umieszczoną tabelką stanowi w odchylnym położeniu jednocześnie wygodną powierzchnię do pisania dowolnych innych notatek, jakie są potrzebne często przy posługiwaniu się przyrządami według niniejszego wynalazku.

Na końcu pokrywy 57 znajduje się wypukła płytka 63, stanowiąca po zamknięciu pokrywy osłonę nieco wyżej osadzonego krążka 85, a przy otwarciu pokrywy 57 (fig. 8) służy do odkładania materiałów piśmiennych.

W wygiętej części 65 (fig. 2) ścianki 82 nad krążkiem 85 znajduje się wycięcie 64 (fig. 8), w którym widać taśmę pomocniczą 88.

Płytką 66, wykonaną np. z blachy, jest umieszczona nad bębnami 7, 8 między ściankami bocznymi 1, 2 osłony na takiej wysokości, że taśma 9, odwijana z bębna 48 na bęben 49 albo odwrotnie z bębna 49 na 48, przesunęła się bezpośrednio nad tą płytką. Przy odpowiedniej szerokości tej płytki taśma jest odsłonięta na całej długości między wałkami 48 i 49, natomiast wewnątrz osłony jest zamknięta płytką 66. Ta płytka umożliwia wygodne przeprowadzanie zapisków ręcznie lub mechanicznie, np. za pomocą pionowo, najlepiej na nieruchomym arkuszu piszących maszyn do pisania lub księgowania, np. systemu

Elliot-Fischera, w danym przypadku przy jednoczesnym wykonaniu kopii, albo też na wsuniętych między taśmę i podkładkę 66 arkuszach kartotekowych, kontowych lub innych za pomocą kalki, najlepiej przy nieruchomej taśmie.

Płytką 66 umożliwia także łatwe usuwanie zbędnych części taśmy oraz włączanie nowych kawałków taśmy w dowolnych miejscach, w których jest to konieczne ze względu na dokonywane notatki, tak iż odnośną część taśmy wprowadza się na podkładkę i za pomocą odpowiedniego przyrządu przecinającego wycina się odnośną część z taśmy, a przecięte końce łączy się albo przez nałożenie ich jeden na drugi albo przez naklejenie paska gumowego lub zagięcie albo w inny odpowiedni sposób, albo też taśmę przecina się w jednym miejscu, włącza odpowiedni odcinek i z kolei łączy się końce.

Na fig. 10 i 11 uwidoczniono przykład odmiany przyrządu według wynalazku. W ściankach bocznych 1, 2 jest osadzony obrotowo wałek 67, na którym za ścianką 2 jest osadzone moletowane kółko ręczne 68.

Na wałku 67 jest umieszczona płaska tarcza 69 np. z blachy, na której są przymocowane wygięte pałaki 70, 71 (fig. 11). Pałaki te służą za prowadnicę dla pewnej liczby długich wąskich kart 72a, 72b.... 72x, zaopatrzonych, podobnie jak karty, używane w kartotekach, w występy 73a, 73b 73x i w otwory, za pomocą których są założone na pałakach 70, 71, podobnie jak listwy w registratorze. W celu lepszego uwidocznienia występow karty są wykonane w różnej szerokości.

Na fig. 11 przedstawione są karty 72c, 72d 72x, umieszczone po prawej stronie tarczy 69. Dwie karty 72a i 72b są odwrócone w lewo i spoczywają na występow 74, 75 blachy 69. W takim urządzeniu każdą z kart można przekładać na lewo i odkryć wówczas odnośną kartę z prawej

strony. Na tej stronie każdej karty znajduje się taki układ, który odpowiada głównemu względnie barwnemu paskowi na ruchomej taśmie pomocniczej. Ta strona karty jest np. zaopatrzona w pewną liczbę odcinków w kierunku podłużnym jednak poprzecznie do kierunku taśmy 9 tak, iż należy obracać taśmę tak długo aż nastąpi nastawienie odnośnego odcinka odkrytej karty w kierunku poprzecznym do taśmy w celu oznaczenia odnośnego miejsca na taśmie.

Ponieważ występy 73a, 73b 73x kart są zaopatrzone w znaki przynależne do głównej grupy, objętej daną kartą podziału taśmy, można spośród kart łatwo wybrać potrzebną kartę i wprowadzić ją w położenie robocze przez odwrócenie ze strony prawej na lewą.

Przez mały obrót wałka 67 za pomocą kółka ręcznego 68 można w celu ponownego wybierania kart przenieść niepotrzebne już karty z lewej strony na prawą.

W celu umożliwienia użycia kart o różnych wymiarach w opisanym przyrządzie są zastosowane przesuwne łożyska wałka 67, wobec czego odległość między wałkiem 67 i krążkiem 90 do prowadzenia taśmy 9 może być zawsze tak nastawiona, iż zewnętrzne brzegi kart przełożonych na lewą stronę znajdują się w miarę możliwości jak najbliżej taśmy, lecz jej nie dotykają.

W celu przytrzymania tarczy 69 w dowolnym położeniu i w ten sposób wprowadzenia odwróconych kart, np. kart 72a i 72b w położenie najodpowiedniejsze względem wałka 49, umieszczona jest między moletowanym kółkiem ręcznym 68 i ścianką zewnętrzną 2 osłony sprężyna śrubowa 78, pod naciskiem której wałek 67 jest przytrzymywany w każdym dowolnym położeniu.

Przykład innej postaci układu notatek na taśmie jest przedstawiony w widoku z góry na fig. 12. Taśma jest podzielona w kierunku podłużnym na pewną liczbę od-

cinków, z których każdy posiada poprzeczny do taśmy nagłówek do wpisania nazwiska i miejscowości właściciela konta, pozostała zaś część odnośnego odcinka taśmy posiada rubryki do różnych notatek, np. kontowych, oraz linie w kierunku poprzecznym taśmy do pisania.

Paski barwne na taśmie nie są tu ciągłe, lecz wykonane w małych odcinkach między dwoma odcinkami do notatek na częściach taśmy wolnej od notatek w szerokości równej szerokości barwnej paska, jak to uwidoczniło na fig. 12, przy czym zabarwione krótkie odcinki są uwidocznione na fig. 12 przez zakreskowanie.

Przy wielkiej szybkości, z jaką przesuwają się taśma podczas szukania w polu widzenia, wskutek szybkiego przesuwania skróconych odcinków powstaje pozorne wrażenie nieprzerwanego paska.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Przyrząd do zapisywania i wyszukiwania notatek na taśmie przesuwanej z jednego bębna obrotowego na drugi, które to bębny są osadzone obrotowo na wałkach, umieszczonych w ściankach bocznych przyrządu, znamienny tym, że posiada tarcze cierne (18, 19), osadzone na stałe na wałkach (14, 15) przed tarczami (11, 13) bębnow (7, 8), przy czym tarcze (18, 19) są zaopatrzone, najlepiej, w klinowe wyżłobienie obwodowe, w które mogą wchodzić odpowiednio wykonane brzegi obwodowe dodatkowych tarcz ciernych (20, 21).

2. Przyrząd według zastrz. 1, znamienny tym, że posiada dźwignię (24), osadzoną obrotowo na wałku (6), zaopatrzoną w dwa ramiona, w wycięciach (17) których umieszczone są przesuwne końce (22, 23) czopów łożyskowych tarcz ciernych (20, 21), osadzonych obrotowo na tych czopach.

3. Przyrząd według zastrz. 1 i 2, znamienny tym, że posiada tarczę (27), umo-

cowaną na wałku (6) za pomocą piasty (25) i śruby (26), zaopatrzoną na obwodzie w żłobek, najlepiej klinowy, w który wchodzi brzeg obwodowy tarcz ciernych (20, 21), dociskanych do powyższej tarczy (27) przez nacisk sprężyn (83), wywierany na dwustożkowe końce (22, 23) czopów łożyskowych tych tarcz.

4. Przyrząd według zastrz. 1 — 3, znamienny tym, że posiada korbę (5), osadzoną na wałku (6), za pomocą której jest obracany ten wałek oraz osadzona na nim tarcza cierna (27), przez której obrót zostaje przechylana dwuramienna dźwignia (24) wraz z osadzonymi w jej ramionach tarczami ciernymi (20, 21) w kierunku ruchu wskazówek zegara lub w kierunku przeciwnym ruchowi, zależnie od kierunku obrotu korby (5).

5. Przyrząd według zastrz. 1 — 4, znamienny tym, że posiada dźwignię wahliwą (34), osadzoną obrotowo na czopie (36), umieszczonym w bocznej ścianie (1) osłony, przy czym dźwignia wahliwa (34) jest wychylana przez obrót głównego wałka (6) w kierunku przeciwnym do obrotu tegoż wałka.

6. Przyrząd według zastrz. 1 — 5, znamienny tym, że jego dźwignia wahliwa (34) jest zaopatrzona w wygiętą łukowo i współśrodkową do osi obrotu szczelinę (39), przez którą jest przesunięty wałek (6) z tulejką (28) podłużnie przeciętą, umocowaną na tym wałku za pomocą pierścienia zaciskowego (31), również podłużnie przeciętego i posiadającego występy (30) oraz śrubę nastawną (29), przy czym dźwignia wahliwa (34) przy wahaniach przesuwa się brzegiem łukowej szczeliny (39) po cylindrycznej nasadzie pierścienia zaciskowego (31).

7. Przyrząd według zastrz. 1 — 6, znamienny tym, że jego pierścień zaciskowy (31) jest zaopatrzony w skierowane w dół występy (32, 33), z których zawsze jeden przy obrocie wałka (6) uderza o trzpień

(35) dźwigni wahliwej (34), powodując jej wychylenie.

8. Przyrząd według zastrz. 1 — 7, znamienny tym, że posiada klocki hamulcowe (40, 41), stanowiące przymocowane do górnego końca dźwigni wahliwej (34) ramiona (37, 38) łukowo wygięte i współśrodkowe do obwodu tarcz (10, 12) bębnow (7, 8), zaopatrzone na zewnętrznej stronie w nakładki (40, 41), wykonane z materiału elastycznego, które przez obrót dźwigni wahliwej (34) są dociskane do tarcz czołowych (10, 12) bębnow (7, 8).

9. Przyrząd według zastrz. 5 — 8, znamienny tym, że dolny koniec dźwigni wahliwej (34) jest zaopatrzony w kółko (50), które przy każdym wychyleniu tej dźwigni przesuwają się po przymocowanej do dna (16) płaskiej sprężynie, wygiętej daszkowo tak, iż w środkowym położeniu dźwigni (34) kółko opiera się o wierzchołek (52) sprężyny, wskutek czego sprężyna usiłuje wychylić dźwignię wahliwą z jej położenia środkowego w jednym lub drugim kierunku.

10. Przyrząd według zastrz. 5 — 9, znamienny tym, że dźwignia wahliwa (34) w pobliżu swego dolnego końca na stronie wewnętrznej jest zaopatrzona w trzpień (42), który jest przesunięty przez łukowo wygiętą szczelinę (43), wykonaną w bocznej ścianie (1) osłony, a którego przesuw w obu kierunkach jest ograniczony śrubami (44, 45), umieszczonymi z zewnątrz na bocznej ścianie osłony i nastawnymi w kierunku trzpienia (42).

11. Przyrząd według zastrz. 1 — 10, zaopatrzony w dwa wałki, przez które jest prowadzona taśma, a które są umieszczone nad bębnami, znamienny tym, że na każdym wałku (89, 90) są osadzone dwa pierścienie (77) do bocznego prowadzenia taśmy (9) w odległości nieco większej od szerokości taśmy.

12. Przyrząd według zastrz. 1 — 11, znamienny tym, że nad bębnami (7, 8) jest

umieszczona płytką (66) o szerokości równej szerokości taśmy i długości równej odległości między wałkami (48, 49), tak iż taśma, prowadzona przez wałki (48, 49), przesuwają się bezpośrednio nad tą płytką.

13. Przyrząd według zastrz. 1 — 12, zaopatrzony w bębny, osadzone na stałe na wałkach, a przez które to bębny jest prowadzona taśma pomocnicza, znamienny tym, że bębny (84, 85) są połączone ze sobą za pomocą linki (94) bez końca, prowadzonej w żłobkach, wykonanych śrubowo na przeciwnie do siebie skierowanych stożkowych końcach tych bębnow, tak iż szybkość obwodowa bębnow jest w każdej chwili jednakowa.

14. Przyrząd według zastrz. 1 — 13, znamienny tym, że posiada do napędu jednego z bębnow (84 lub 85) łańcuszek bez końca (91), zaopatrzony w nastawną wskazówkę (62), prowadzony na krążku (92), osadzonym obrotowo na wałku (89), oraz na kółku zębatym (93), osadzonym na wałku (87).

15. Przyrząd według zastrz. 1 — 14, znamienny tym, że tabelka (60) jest osadzona wymiennie między listwami (58, 59) na wewnętrznej stronie pokrywy (57), umieszczonej obrotowo na zawiasie (56) o długości równej długości pokrywy (57), przy czym na podłużnej stronie tabelki (60), zwróconej do osłony, są umieszczone paski do wyszukiwania w tym samym kolorze i kolejności, jak i na taśmie pomocniczej, jednak w postaci skróconych prostokątów (61a, 61b...61x) w stosunku długości tabelki do długości taśmy pomocniczej, z boku których znajdują się wolne miejsca do zapisywania tabelki, a osadzona na łańcuszku (91) bez końca przechylna w bok wskazówka (62) wskazuje na poprzeczny pasek tabelki, odpowiadający jednocześnie w okienku pomocniczym występującemu paskowi taśmy pomocniczej.

16. Odmiana przyrządu według zastrz. 1, znamienna tym, że układ do wyszukiwa-

nia stanowi tarcza (69), umocowana na wałku (67), osadzonym obrotowo w bocznych ściankach osłony, i zaopatrzona na swej górnej powierzchni w przymocowane wygięte łukowo pałaki (70, 71), przy czym wałek (67) jest obracany za pomocą ręcznego kółka (68).

17. Odmiana przyrządu według zastrz. 16, znamienna tym, że pałaki (70, 71) stanowią prowadnice do długich wąskich kart (72a....72x) zaopatrzonych w występy (73a....73x) i otwory, za pomocą których są zakładane na te pałaki, przy czym w celu lepszego uwidocznienia karty są wykonane w różnej szerokości.

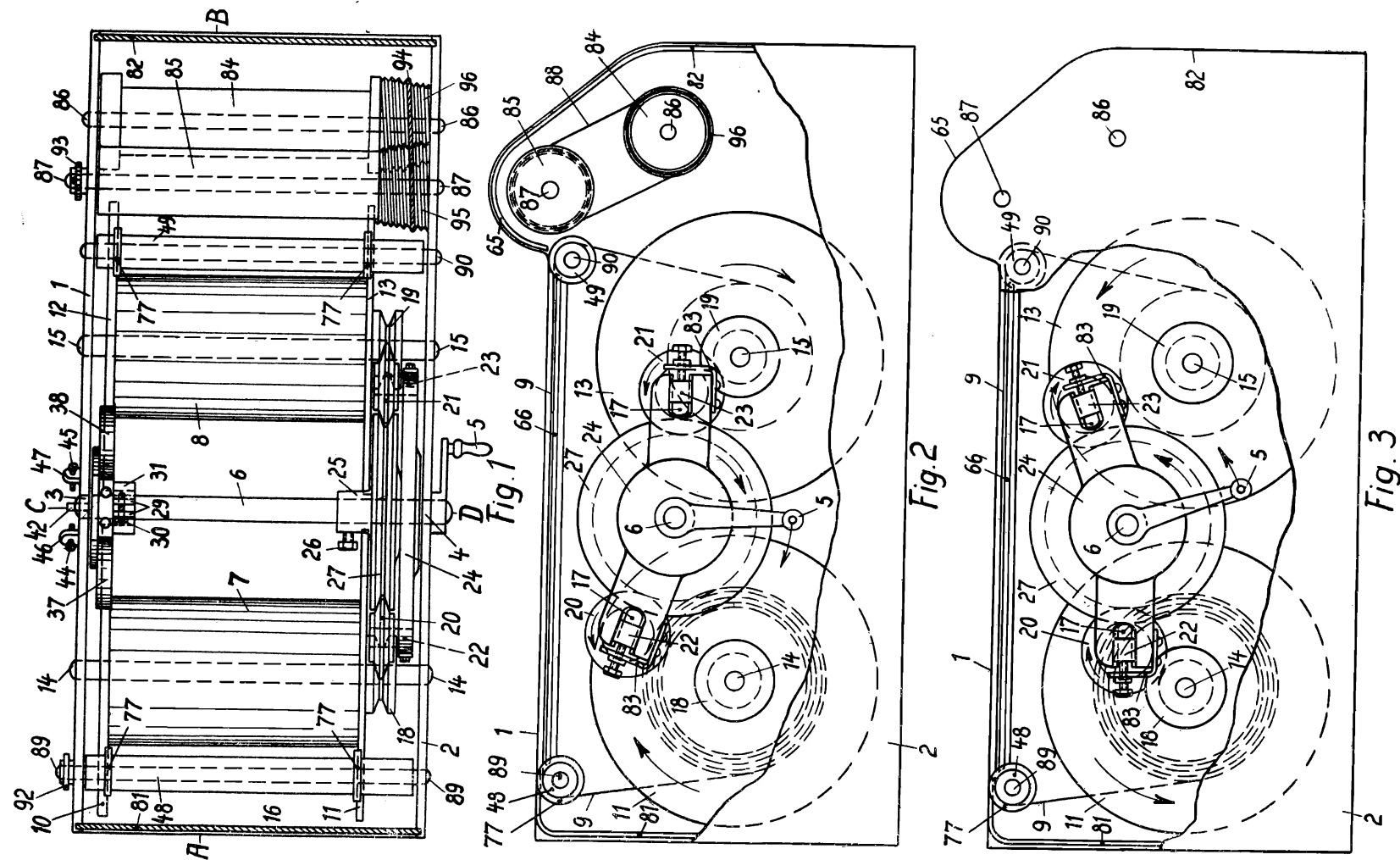
18. Odmiana przyrządu według zastrz. 16 i 17, znamienna tym, że tarcza (69) jest zaopatrzona w występy (74, 75), stanowiące oparcie dla kart (72), przekładanych z prawej strony na lewą, przy czym każda z kart, odwróconych na lewą stronę tarczy, posiada na swej prawej stronie, odwróconej do góry, taki układ odcinków w kierunku podłużnym, poprzecznym do kierun-

ku taśmy (9), przy którym przez obracanie taśmy (9) nastąpi nastawienie odpowiedniego odcinka odwróconej karty w kierunku przeciwnym do taśmy, w celu oznaczenia odpowiedniego miejsca na taśmie.

19. Odmiana przyrządu według zastrz. 1 — 16, znamienna tym, że podłużne paski barwne na taśmie (9) są wykonane w postaci małych odcinków na częściach taśmy wolnych od zapisków i znajdujących się między dwoma zapisywanymi odcinkami taśmy.

20. Przyrząd według zastrz. 1 — 19, znamienny tym, że jest połączony z przesuwnie nastawioną maszyną do pisania względnie księgowania tak, iż przez nasunięcie tej maszyny na odsłonięty odcinek taśmy przesuwanej (9) mogą być na niej, a w danym razie także na kopii lub kopiach dokonywane zapiski.

Alois Eberhardt.
Zastępca: Inż. F. Winnicki,
rzecznik patentowy.

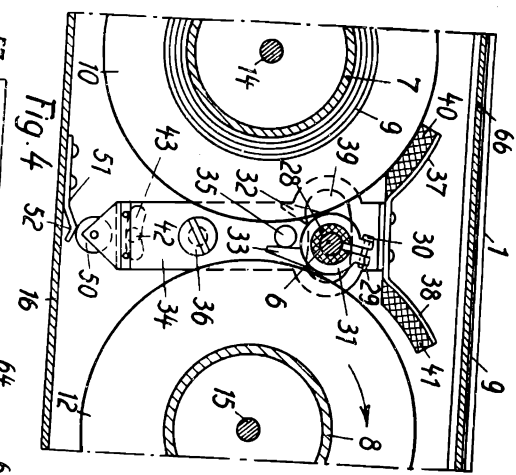

Fig. 4

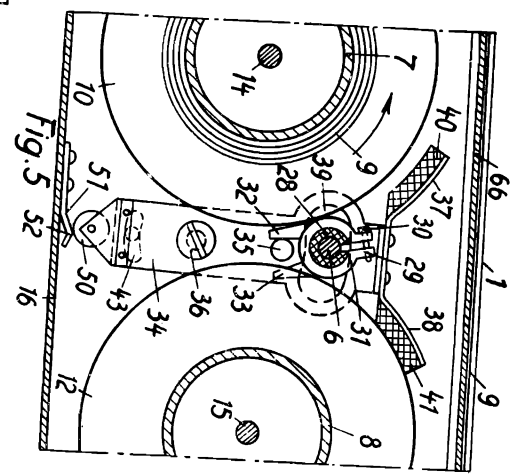

Fig. 5

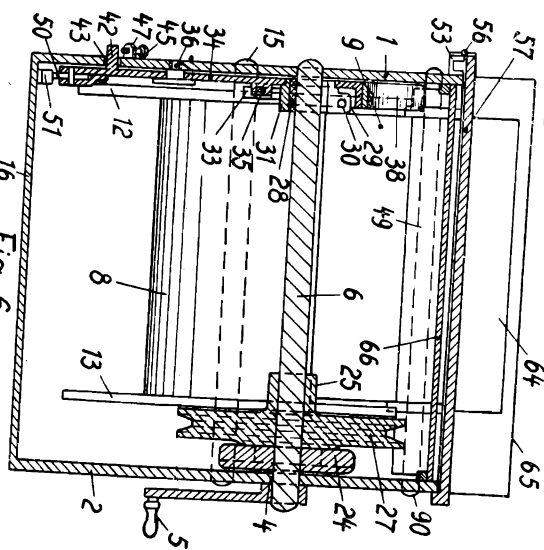

Fig. 6

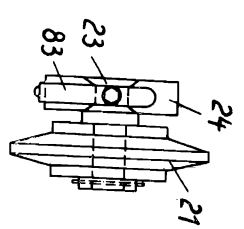

Fig. 7

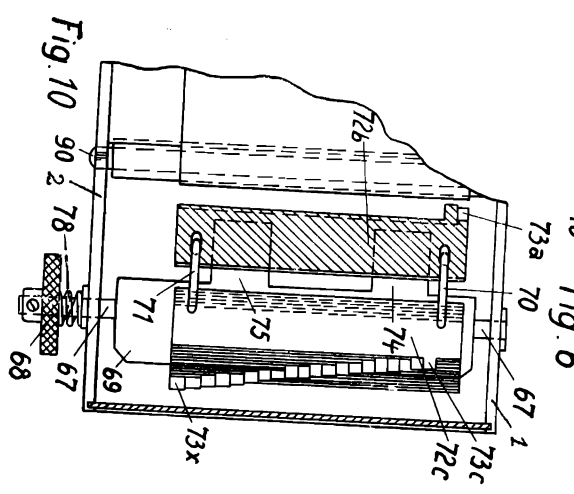

Fig. 10

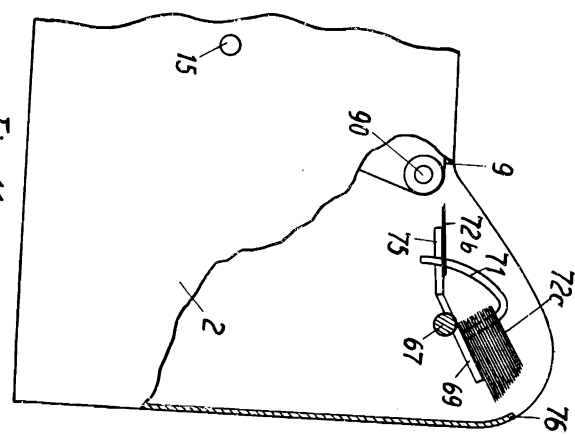

Fig. 11

